מה לבור שכן שלא ברשות –

Why is he liable **by a pit; for it is indeed** done **without authorization**

OVERVIEW

The גמרא states that the צד השוה comes to include the case of damage due to the waters flowing from private sewer drains – פותקין ביבותיהן. The גמרא asked, if the waters damaged after they came to rest and the owners were מפקיר them, it is similar to בור (and no צד השוה is required). To which the גמרא responded that it is different from בור, for a בור is made without permission, however the homeowners are permitted to empty their sewer drains into the רה"ר (that is why a יוכיח from שור is required [the שור also has permission to be in the רה"ר, and nevertheless he is חייב (for קרן)] and פותקין ביבותיהן is derived from a צד השוה).

If a person digs a בור in his רשות and he is מפקיר the surrounding רשות, but not the בור; he is חייב (for the בור is ממונו שהזיק). However if he was מפקיר the בור and the רשות, according to רש"י he is (still) חייב,[1] while תוספות maintains that he is פטור (it was dug ברשות and it is not his ממון).

תוספות will explain that פותקין ביבותיהן can only be derived from a צד השוה (of שור ובור), but it cannot be derived from בור alone (even from a בור הנעשה ברשות).

תוספות anticipates a difficulty and resolves it:

דאפילו עשאו ברשות[2] ואחר כך הפקיר[3] כיון שהפקיר היינו שלא ברשות[4]:

For even if he made the בור **with permission, and then he renounced his ownership** (of his רשות and his בור)**;** nevertheless **since he was מפקיר** the בור, **it is tantamount** to creating it **שלא ברשות.** Therefore we cannot derive 'drains' from בור

---

[1] See לקמן כח,ב רש"י ד"ה דאפקרינהו ותוס' ד"ה ה"מ.

[2] He made the בור in his רשות היחיד.

[3] This would seemingly make it ברשות, similar to the 'drains'. If we maintain that הפקיר רשותו ובורו is חייב (as רש"י rules; see footnote # 1), תוספות (anticipated) question is that we can derive the חיוב of 'drains' directly (without a צד השוה) from בור, in a case where he was מפקיר רשותו ובורו. In both instances it was done ברשות and now it is הפקר. [תוספות answers that כיון שהפקיר it is considered שלא ברשות and not similar to 'drains'.] The difficulty with this interpretation is that תוספות maintains that הפקיר רשות ובורו is פטור (see footnote # 1). Alternately, תוספות (anticipated) question is that we can derive 'drains' from הפקיר רשותו ולא הפקיר בורו (where תוספות agrees that he is חייב); if this will be challenged that הפקיר רשותו ולא הפקיר בורו is ממונו (as opposed to the drain water), we can say בור ברה"ר יוכיח (where it is not ממונו and he is חייב). When we will then ask מה לבור ברה"ר שכן אינו ברשות, we will answer הפקיר רשות ולא הפקיר בורו יוכיח (where it was dug ברשות). The 'drains; can be derived through a צד השוה of בור exclusively (הפקיר רשותו ולא בורו and בור ברה"ר), and we do not require שור in the צד השוה. The difficulty with this interpretation is that it seems from תוספות that we can derive 'drains' directly from בור, without a צד השוה at all. See 'Thinking it over' # 1.

[4] The act of being מפקיר (his בור and) his רשות is an act of creating a בור שלא ברשות; he has no permission to leave a בור immediately adjacent to the רה"ר.

(alone), since בור is always considered שלא ברשות (as opposed to drains, which are ברשות), therefore we require the שור יוכיח.

Summary

The act of making a בור accessible to the public through הפקר is tantamount to creating a בור שלא ברשות.

Thinking it over

1. The case of פוקתין ביבותיהן entails creating a בור ברשות, which is הפקר. The גמרא rules that he is חייב for damages. However, by הפקיר רשותו ובורו, which is also a בור הפקר that was made ברשות, he is פטור from paying according to תוספות.[5] What is the difference between these two cases?![6]

2. How do we know that הפקיר רשותו ובורו or הפקיר רשותו ולא הפקיר בורו is חייב; perhaps only a בור that was dug initially שלא ברשות is חייב?!

[5] See footnote # 1 & 3.

[6] See סוכ"ד אות יט.